

Naročnina
pnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
a pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, neprankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 50, upravitelja št. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zgodovinska seja radikalne stranke.

Pašić vztraja na najstrožjem centralizmu. -- Jovanović ne odncha.

Globok vtis Jovanovičevega govora. - Razcep neizogiben. - Z Jovanovičem veliko poslancev.

Audijence pri kralju.

Belgrad, 25. aprila. (Izv.) Davi je prišel v Belgrad kralj. Takoj po njegovem prihodu je kralj povabil v avdienco zunanjega ministra dr. Ninčiča, notranjega ministra Maksimoviča in ministra za izenačenje zakonov Srbskiča. Za te avdience se je takoj zvedelo. Pozornost celokupnega političnega sveta je bila osredotočena na dogodke in razpravo v glavnem odboru radikalne stranke.

Oči vse države obrnjene na današnjo sejo NRS.

Ravno današnji dan je dokazal, da je bila radikalna stranka z ozirom na svojo veličansko silo v glavnem odboru do danes ena izmed glavnih moči v državi. Oči cele države so bile obrnjene na razpravo v tem odboru. Belgradsko prebivalstvo in z njim številni pristaši in nasprotniki radikalne stranke iz notranjosti so se zbrali v Belgradu. Narodno skupščino so danes oblegali, kakor je niso ob nobeni razpravi v skupščini.

Pašićevi pristaši se zbirajo.

Okrog pol 10. ure so se pričeli zbirati delegati Nikole Pašića. Lahko se namreč reče, da so vsi delegati člani glavnega odbora izvoljeni po Pašićevi želji, ki je hotel imeti na tej seji isti uspeh, kakor ga je imel l. 1924.

Ugledni radikali skušajo posredovati.

Pred sejo je posebna deputacija vlade, v kateri so bili predsednik vlade Uzunović, zunanji minister dr. Ninčič, notranji minister Maksimović in min. Srbskič, obiskali Nikolo Pašića ter ga opozorili na težave posledice, ki bodo nastopile v slučaju, če se zahteve njegove okolice, da bi se Jovanović izključil iz stranke, dejansko izvedle. Kakor so člani te delegacije Vašemu dopisniku izjavili, je ostal napor delegacije brezuspešen.

Pašićevi agenti obdelujejo delegate.

Vsled tega je napetost silno rasla. Ne samo v skupščini, marveč tudi v celi prestolnici je bilo opaziti neverjetno razburjenje. Pašićevi agenti so oblegali posamezne delegate. Ponujali so jim bajneslovne vsote denarja in najrazličnejše intervencije ter koristili, če bi se brezpogojno zavzeli za Pašića.

Slovenski delegati.

Iz Slovenije so prišli v Belgrad sledeči delegati: za ljubljansko okrožje odvetnik dr. Sajovic iz Kočevja, za mariborsko okrožje industrialec Tavčar, za ljubljano dr. Niko Zupanič. Stališče dr. Zupaniča kot intimnega Pašićevega prijatelja je popolnoma znano. dr. Sajovic se je pa držal zelo rezervirano. Predvsem je zastopal edinstvo radikalne stranke. Dr. Sajovic je bil tudi edini, ki se je takoj prijavil k besedi.

Ljubljanskemu delegatu dr. Zupaniču so slovenski radikali določili posebno kontrolo v sebi dr. Lukana, katerega je bilo ves dan opaziti v skupščinskem bifeju.

Pašić se pojavi.

Ob četrta na 11. se je pripeljal v skupščino Nikola Pašić. Pri strankih vrstah je odšel v radikalni klub, kjer so bili zbrani že vsi delegati. Sejam so smeli prisostvovati samo delegati in pa poslanci, ki pa sicer niso smeli niti pravice govoriti, niti pravice glasovati.

Verifikacija mandatov.

Nikola Pašić je kot predsednik glavnega odbora otvoril sejo. Nato so se opravile formalnosti. Verificirali so vsi mandati, razen enega iz Dalmacije, in razveljavili so se vsi mandati, ki so imeli po dva glasova. V odbor, ki je verificiral mandate, so izvolili tudi Slovence dr. Sajovica. V tem odboru so bili sami juristi, da bi stvar izgledala bolj pravična in resnična. Dr. Sajovic je v imenu verifikacijskega odbora podal poročilo, katerega je odbor sprejel z vzklikom.

Govor Nikole Pašića.

Začetek in konec RR.

Nato je govoril Nikola Pašić o tem, kako je nastal sporazum med radikali in radičevci. Sporazum so hoteli mase, pa je tako prišlo do RR vlade, katere pa ni napravila tistega, kar se je od nje pričakovalo. Takoj v začetku se je videlo, da je z Radičem zelo težko delati. Zato je ravno radi Radičevih nastopov prišlo do demisije vlade. Nikola Pašić pojasnjuje, kako je prišlo do njegovega padca in prehaja na vprašanje prve Uzunovičeve vlade. Pašić imenuje to vladu začasno vladu, istotako tudi drugo Uzunovičovo vladu v svojem govoru stalno imenuje začasno vladu.

»Nevarne kombinacije«.

Pravi, da je ob priliki njegovega padca prišlo v radikalni stranki do nasprotujočih si stališč. Pričele so se delati najrazličnejše kombinacije s tistimi, ki so nasprotni zedinjenju, dasiravno je to v nasprotju s programom radikalne stranke. Tak nastop pomeni nevarnost, da bi radikalna stranka odstopila od svojega programa. To se ne sme storiti brez odobritve strankinega foruma. To je tudi razlog sklicanja glavnega odbora, da bi se položaj pravilno presodil.

Stara pesem.

Pašić misli, da je potrebno, da prisotne spomni, kaj se je vse storilo za to državo in koliko žrtv je padlo. Navaja zgodovino svetovne vojne. Govori zopet o žrtvah Srbov v pregnanstvu in o veliki hvalačnosti, ki so jo Srbi dolžni zaveznikom. Govori o zedinjenju in osvobojenju.

Avtonomija mora ostati samo ideja!

Ko je prišlo osvobojenje, so se pojavili, je dejal Pašić, novi nasprotniki. V poslednjem času pa so se ti naši nasprotniki odzvali pri nekaterih nam nasprotnih ljudeh. »Mi moramo ostati na tleh edinstva države in se boriti za njeno edinstvo. Vsak avtonomistični pokret pa naj obstoja, toda samo kot ideja.«

Korupcijo preganjajo nasprotniki edinstva države.

Nato je Pašić prešel na razpravo o poročilu. Za časa debate so padle izjave, ki so kaznjive. Pašić govori o korupciji in pravi, da je korupcija nastala l. 1919. Izjavlja, da radikali niso bili ustvaritelji korupcije, znano pa je, kdo so ti bili. Sedaj se korupcija meče na radikale. Na ta način preganjajo korupcijo ravno tisti, ki niso želeli edinstva države. Agitacija s korupcijo je metoda, s katero želijo ustvariti partikularistične ideje in zrušiti radikalno stranko, da bi jo uničili.

Federalizem se ne sme udeležiti.

O teh pojavih in spremembah pravi Pašić, moramo razpravljati, ker se dela na to, da bi se obvarovalo tisto, za kar je padlo toliko žrtv. Mi moramo biti pripravljeni in odločni. Težnje, ki jih hočejo ustvariti federalisti, podpirajo tudi nekateri naši ljudje. Te težnje se ne smejo ustvariti.

Zopetni poizkusi pregovoriti Pašića.

Nato prosil Pašić glavni odbor, da se seja prekine, ker je precej zmuden, in prosil, naj bi se nadaljevala seja popoldne. Nato je popoldansko sejo zaključil, prihodnja se je vršila ob 4. popoldne. Pašića pa ob 4. uri na sejo ni bilo kljub znani njegovi točnosti. Kakor se nam je povedalo, se je Pašić zakešnil radi tega, ker so prišli k njemu ugledni ljudje, da bi ga pripravili na to, da bi odstopil od svojega intrasingentnega stališča. Pašić pa na to ni pristal. Na popoldanski seji, ki se je po njegovem prihodu pričela okrog 5., je pričel Pašić znova govoriti in je govoril še dve uri.

Pašić nadaljuje.

Ljuba Jovanović je razdiralen element. — »Ovaj dr. Korošec!« — »Jovanoviću ni mesta v radikalni stranki.«

Začel je z Jovanovičem. Konstatiral je, da je g. Ljuba Jovanović razdiralen element. Z obtožbo proti Jovanoviću prihaja danes iz treh razlogov. Prvič ga obtožuje, da je v znani knjigi »Kri slovenstva«, v znanem svojem članku obelodanil stvari, ki škodujejo državi na zunanji. Drugič je že za časa sprejemanja ustave in tudi po ustavi kaketiral s federalizmom in je preko dr. Korošca hotel priti v zvezo z opozicijskim blokom. Na ta način je s svojim delovanjem spravil radikalno stranko v opozicijo in zagrešil, da je upravo države dobila v roke vlada Ljube Davidoviča. Glede dr. Korošca je dejal g. Pašić: »Ovaj dr. Korošec, pa znate koji je to!« G. Jovanović zadnji čas sploh ne deluje v stranki razen v negativnem smislu. Pašić je rekel, da je prejel tudi dokumente, da je delal proti interesom stranke, toda te dokumente, ki bi to dokazali, je že izgubil. Kot tretji razlog za obtožbo proti Jovanoviću pa je navedel Pašić Jovanovičeva pisma dalmatinskim prijateljem od 12. t. m. Pašić nato ponavlja misli, ki jih je izrazil že v intervjuju v »Politiki« in z ozirom na vse to je izjavil, da je Ljuba Jovanović razdiralni element na zunanji in znotraj, to je, da škoduje državi na zunanji in škoduje ugledu države tudi v zunanjem svetu. Zato ga je Pašić pozval, da zapusti vrste radikalne stranke, ker ni več mesta zanj niti v stranki, niti v tej družbi. (Tu je mislil g. Pašić glavni odbor radikalne stranke.)

Govor Ljube Jovanoviča.

Zanimivo je, da ob koncu Pašićevega govora niti en član ni aplavdiral njegovim izjavam. Na to je vstal g. Ljuba Jovanović in prosil za besedo. Pašić mu je v začetku sploh ni hotel dati in je dejal: »Odlaš! Nemaš šta više tu da tražiš!« Toda vsled pritiska velike večine v glavnem odboru mu je moral dati besedo.

Ne grem!

G. Jovanović je na to izvajal približno sledeče: G. predsednik me poziva, da naj grem iz stranke, jaz pa izjavljam, da ne grem. Že 40 let delam za radikalno stranko in za državo, zato si ne dovoljujem, da bi me en član iz stranke izključil. Vi lahko sklepate o tem, vi me tudi lahko iz stranke izključite, toda kot obtožencu mi morate dovoliti, da se zagovarjam. (G. Ljuba Jovanović je nato počasi segel v žep in izvelkel statuto radikalne stranke ter nadaljeval.) Najprej vam moram povedati nekaj, kar bo mogoče zmanjšalo moje simpatije pri vas. Vi namreč niste kompetentni, da me izključite iz stranke. Kajti pravila glavnega odbora stranke določajo v členu 24. pravil, da je o tem vprašanju kompetenten sklepni glavni odbor samo takrat, kadar narodna skupščina ni izvoljena in radikalni klub še ni sestavljen. Danes pa je slučaj drug. Na-

rodna skupščina je zbrana, vsi odbori delujejo in zato mora in more soditi o moji izključitvi iz stranke edinole radikalni klub. Vse, kar bi vi tukaj sklenili glede mene, bi bilo neveljavno. Drugič bi bil ta sklep neveljaven tudi radi tega, ker mora predsednik glavnega odbora po členu 17. in 18. strankinih pravil natančno naznaniti dnevni red in bi moralo tudi v tem slučaju, ko se obravnava o moji izključitvi, biti to stavljen na dnevni red. To pa se ni dogodilo, kajti za današnje zborovanje glavnega odbora radikalne stranke ni bil določen nikak dnevni red. Tudi meni ni nikdo dostavil nikake obtožnice, da bi se mogel zagovarjati. Pa dobro! Grem tudi preko tega in vzamem to obtožnico g. Pašića na znanje.

Nevarni dokumenti.

Očita se mi pred vsem to, kar sem napisal v članku knjige »Slavenska krv«. Povdarjam, da sem to napisal l. 1924., pa ste me kljub temu še potem volili za predsednika glavnega odbora radikalne stranke, za predsednika zakonodajnega odbora in ste s tem vse, kar sem poprej delal, odobrili. Zato ne morete danes te stvari rekriminirati. To povdarjam brez ozira na vsebino članka samega, kajti le-to bi mogel podpreti še z dokumenti in dokazili. Prosim le navzočnega ministrskega predsednika in zunanjega ministra, da prevzameta odgovornost za objavo teh dokumentov. (G. Ninčič in Uzunović silno nervozna. Ninčič z ostro gesto pokaže svojo nevoljo. Uzunović prosi Jovanoviča, naj molči in naj ne iznaša teh stvari. Pašić nekaj ugovarja, pa ga Jovanović prekine in nadaljuje.)

Jovanović se brani proti očitku federalizma.

Drugo, kar se mi očita, je insinuacija, da kokeriram s federalisti. Trdi se, da imam zveze z njimi in da podpiram njihov pokret. Vprašam, kdo je napravil pogodbo v Ženevi, kdo je proklamiral edinstvo? Ne da bi se hvalil in stavil svojo osebo v ospredje, ugotavljam pa, da so edinstvo proklamirali Jovanović, dr. Ninčič in pokojni Drasković. Kdo je sestavil kraljev manifest 1. decembra? Sestavil ga je Jovanović. Kdo je formuliral glavne določbe ustave? Kdo je pregovoril Protiča, da ni izvedel svojega ustavnega načrta, ki predvideva razdelitev države na 7 pokrajin? Kdo je sestavljal proklamacije na radikalno stranko in narod SHS, pod katerimi se je blestelo ime Nikole Pašića? Delal je vse to Ljuba Jovanović, slavo pa je žel Nikola Pašić.

Dalmatinsko pismo. — Proti korupciji. — Močnejši faktorji! — Več kot tretjina članov aplavdira Jovanoviču.

Tretji očitek proti meni je pismo dalmatinskim prijateljem. Res je, da je Jovanović pisal to pismo in ne samo eno, ampak več pisem, in vzdržujem njihovo vsebino, ker je napravil ta korak v interesu države in radikalne stranke. Povedati sem moral svojim prijateljem, da se me v klubu in v stranki sistematično in zahrbitno pobija in hoče izrinuti. Saj je znano, da Jovanoviću ne sme ugoditi noben radikalni minister v nobeni zadevi. Vsak radikalski volilec, ki se obrne z intervencijo na Ljubo Jovanoviča, je s tem s svojo željo že propadel. Kar se tiče korupcije, vzdržujem vse, kar sem napisal. V tem oziru bo treba še odločnih dejanj, tega ne zahtevam samo jaz, ampak drugi močnejši faktorji in narod, ki ima, če sploh kdaj, gotovo v tem vprašanju končno besedo. (Splošno se je opazilo, da se je Jovanović v svojem govoru opetovano skliceval na druge faktorje.)

Sklenite glede Jovanoviča, kar hočete. Vaši sklepi zame niso končno merodajni. Sma-tram, da sem ravnal tako, da vsak trenutek lahko stopim pred vse državne faktorje in pred naš narod. S temi besedami je Jovanović zaključil svoj govor. Več kot tretjina članov

glavnega odbora mu je priredila živahne ovacije. Ploskali so vsi člani vlade, izvzemši Simonoviča, Miletiča in Gjuričiča.

Nikola Uzunović.

Radičevih zahtev ne morem sprejeti. — Če ne s to, pa z drugo stranko. — Za edinstvo v radikalni stranki.

Nato je Pašić podelil besedo predsedniku vlade Nikoli Uzunoviću. Ta je v kratkih potezih naslikal razmere in povode, ki so rodili njegovo vlado, ter se je opravičeval, da je le nerad prevzel funkcijo predsednika. Sestavil je vlado le na zahtevo višjih činiteljev. On je za disciplino in hierarhijo v stranki. Če ne bo mogoče dobiti večine z eno, bo poskusil z drugo stranko, ker na Radičeve zahteve ne more pristati, da bi nekateri člani vlade morali odstopiti. Uzunović prosi glavni odbor, naj se stranka v tem težkem trenutku ne cepi. Želi, da v klubu in stranki zavladava iskreno tovarštvo, mesto dosedanje maščevalnosti in sovražstva. (Soglasno odobravanje in ploskanje.)

20 poslancev proti Pašićevemu pristašu.

Takoj po Uzunovićevih besedah je Čeda Radović, delegat iz Kragujevca, kratko dejal: »Odločiti moramo med Pašićem in Jovanovićem. Za oba ni več mesta v stranki!« Okoli dvajset poslancev je na te besede dvignilo silen hrup. Nastalo je prekanje in predlog sploh ni prišel v razpravo.

Dr. Subotić opravičuje Jovanoviča.

Dr. Nikola Subotić, podpredsednik narodne skupščine in predsednik radikalne

stranke v Šibeniku, je ponovno analiziral obtožnico proti Ljubi Jovanoviću. V lepem in mirnem govoru je glede prve in druge točke popolnoma odobral stališče Ljube Jovanovića ter z novimi dejstvi dokazal, da je preko teh starih stvari radikalna stranka že davno prešla na dnevni red. Glede pisma, ki ga je Ljuba Jovanović pisal dalmatinskim radikalom misli dr. Subotić, da ni prav, da ga je pisal, zlasti pa je napak, da ga je pisal v tem težkem položaju, v katerem se stranka nahaja. Če bi on to pismo prej videl, bi mu ga bil iztrgal iz rok in poteptal. Vendar pa poudarja, da je pismo bilo popolnoma zasebnega značaja in nosi glavno krivdo za vso nesrečo, ki jo je pismo povzročilo poslanec dr. Niko Novaković, ki je to pismo objavil v splitski »Državi« in s tem povzročil, da je pismo prišlo v javnost. Dr. Subotić obsoja to streljanje v hrbet. On kot predsednik okrajnega odbora radikalne stranke obžaluje, da je pismo prišlo na dan in misli, da je Ljuba Jovanović za to svoje dejanje zaslužil kazen. Kot predsednik prosi Ljubo Jovanovića, naj bi se pri Pašiću opravičil.

Za govorom dr. Subotića je prosil Ljuba Jovanović ponovno za besedo. Pašić pa ga je osorno zavrnil: »Ti nimaš besede. Ti nimaš tu ničesar več govoriti!«

Aleksa Žujević. — Seja se jutri nadaljuje.

Aleksa Žujević je med tem vstal in Pašić mu je dal znamenje naj govori. Žujević je znan Pašićev pristaša. Njegov govor je bilo le gostilniško pripovedovanje. Izjavil se je za Pašića, proti Jovanoviću pa tudi ni rekel ničesar. Ko je Aleksa Žujević začel govoriti, je dve tretjini poslancev že zapustilo dvorano. Po njegovem govoru je Pašić ob pol 10 zvečer sejo zaključil in povabil člane odbora k nadaljevanju seje v ponedeljek ob 10 dopoldne.

Vtis o včerajšnji seji.

Izmirjenje izključeno. — Pašić moralno podlegel. — Radikalni klub se razcepi.

Belgrad, 25. apr. (Izv.) Splošen vtis današnje seje je, da je Nikola Pašić šel s svojimi pretenzijami predaleč. Ves svoj uspeh je stavil na svojo popularnost in ugled. Toda dočim nihče ne odreja Pašiću popularnosti, je nemogoče zanikati velik ugled Ljube Jovanovića. Dočim je Pašić v današnjem govoru mogel iznesti v svojo obrambo samo stare stvari, je Ljuba Jovanović v retorično in pravno dovršenem govoru dosegel silen uspeh in, dasi se je poznalo, da govori vznemirjen ex abrupto, je napravil govor silen vtis. Danes je Pašić doživel moralen neuspeh. Celo njegovi najintimnejši prijatelji so s potekom seje nezadovoljni in se ne morejo otrestiti vtisa, da je Jovanović imel velik del navzočih na svoji strani. Zato so se po seji sestali k razgovoru, kako naj razpletejo agitacijo, da pomagajo Pašiću iz zadrege, v katero je zašel po nasvetih ravno te družbe.

Ljuba Jovanović je doživel uspeh. Njegov današnji nastop se niti od daleč ne more primerjati z nastopom leta 1924. V svojem govoru je dal jasno čutili, da ima močno zaledje, da lahko nastopi z uspehom tudi proti Pašiću. Ne glede na to, da je sedaj Pašić v slabšem položaju kakor leta 1924, ker nima vlade, je doživel najhujši udarec, odkar je na krmilu radikalne stranke. Nekateri še vedno delujejo na izmirjenje v stranki. Vendar smatrajo Jovanovičevi pristaši, da bi bil to le ne-

kak bonum za Pašića. Kajti po današnjem porazu je Nikola Pašić za vsako kombinacijo nemogoč.

Po seji je bilo razpoloženje članov ravno nasprotno razpoloženju pred sejo. Vsa borbenost in živahnost Pašićevih pristašev se je polegla. Delegati so se razšli deloma na stanovanje Pašića in njegovih prijateljev, precej pa jih je šlo tudi z Jovanovićem in njegovimi. To je po današnji seji že gotovo, da Pašić ne bo dosegel tistega efekta, ki se ga je nadejal. To so s strahom priznavali tudi največji njegovi oboževalci. Presenečenje pa je vzbudilo zadržanje vodilnih radikalov pod vodstvom dr. Joca Laloševića, ki so odločno izjavili, da so z Jovanovićem in so mu pripravljeno slediti v vsak položaj brez ozira na vse ovire do konca.

Po vseh teh konferencah, ki so se vršile v raznih lokalih, je Vaš dopisnik iz razgovora z raznimi člani odbora in narodnimi poslanci dobil vtis, da bodo Pašićevci vztrajali na tem, da se Jovanović izključi iz stranke. Še vedno obstoja možnost, da bo ta predlog prodr. Gotovo pa je, da bo Jovanović sledil več narodnih poslancev kakor se je pričakovalo in da bodo šli z njim tudi štirje ministri sedanje Uzunovićeve vlade. S tem pa se bo spor prenese v parlamentarni klub radikalne stranke, v katerem je imel Jovanović že doslej skoro večino.

Nemško ruska - pogodba podpisana.

Berlin, 25. aprila. (Izv.) Nemško-rusko pogodbo sta dr. Stresemann in ruski poslanik Krestinski v soboto 24. t. m. ob 2 popoldne podpisala. Takoj nato so prepis pogodbe razposlali vsem nemškim poslaništvom in zastopstvom v inozemstvo. V torek bo pogodba objavljena in oficijelno predložena signatarjem okarnskih pogodb.

Berlin, 25. aprila. (Izv.) Bivši minister dr. Ernst Stolz, predsednik nemške ljudske stranke je pri tej priliki izjavil: »Ravnokar podpisana pogodba je nadaljevanje Bismarkove tradicije, Bismarkova politika nam mora biti še vedno merodajna. Pogodba je političen logodek prve vrste. S pogodbo ne začnemo take rusko-nemške zveze. To je samo prijateljska in nevtralizirana pogodba. Obe pogodbenici si jamčita nevtralizacijo, za slučaj da bi zila katera izmed njih napadena.

Pogajanja v Maroku obtičala.

Rariz, 25. aprila. (Izv.) Francoski in španski zastopniki se neoficijelno razgovarjajo z Abd-el-Krimovim zunanjim ministrom Azerkanom. Sporočili so mu, da Francija in Španija zadnjič poizkušata doseči mir in da nosi Abd-el-Krim odgovornost za vse posledice, če bo še naprej ostal nepomirljiv.

Abd-el-Krim ne samo, da je zavrgel prva dva pogoja za nadaljevanje pogajanj, on tudi o izmenjavi vojnih ujetnikov pred končno sklenjenim mirom noče ničesar slišati.

Pred novo rusko-italijansko pogodbo.

Praga, 25. apr. (Izv.) Čičerin je obvestil italijanskega poslanika v Moskvi, da se bodo v najkrajše mčasu pričela pogajanja za novo rusko-italijansko pogodbo. Pogajanja se bodo vodila preko poslaništev v Moskvi in Rimu. Na obeh straneh so pripravljena dela končana. Mussolini in Čičerin sta že izmenjala misli v tej zadevi. Na obeh straneh je tendenca, da se pogodba čim prej perfekturira in podpiše.

Od poroke v smrt.

Strašna avtomobilska nesreča v Logu pri Vrhniki. -- Ženin mrtev, njegova sestra in brat pa smrtnonevarno ranjena. Nevesta in šofer ostala nepoškodovana.

Snoči proti sedmi uri se je zgodila v Logu pri Vrhniki avtomobilska nesreča, ki je zahtevala doslej eno človeško žrtev, dve osebi sta pa smrtnonevarno ranjeni.

Včeraj popoldne ob 4. se je v Ljubljani poročil 23 letni Filip Kopač, mizarški mojster iz Žirov št. 70. Proti večeru se je odpeljal z avtomobilom znamke Daimler iz Ljubljane čez Vrhniko in Logatec domov v Žiri. V avtomobilu so bili poleg šoferja — nekega Hrvata: ženin Filip Kopač, njegova nevesta oziroma novoporočena žena, dalje 22 letna sestra Marija Kopač in brat Ivan Kopač, čevljarški mojster v Žireh. Ko so se peljali skozi Log pri Vrhniki, sta pri zadnji hiši v vasi, kjer je precej hud ovinek, pri avtomobilu nenadoma počili obe levi pnevmatiki. Nastal je pri tem silen sunek, ki je

vrgel iz avtomobila ženina Filipa Kopača, njegovo sestro Marijo in brata Ivana. Vsi trije so dobili pri padcu smrtno nevarne poškodbe. Nevesta in šofer sta ostala nepoškodovana. Neki očividec nesreče je takoj hitel na bližnjo železniško čuvajnico, od koder je telefoniral v Ljubljano po rešilni avtomobil. Na reševalni postaji v Ljubljani so dobili telefonsko poročilo ob 7.15 uri zvečer, kar je takoj oddrdral rešilni avtomobil na kraj nesreče, kamor je prišel še prej, predno se je dotični očividec vrnil od čuvajnice. Ponosrečencem so takoj nudili prvo pomoč, jih naložili v avtomobil in odpeljali proti Ljubljani. Ženin Filip Kopač je med vožnjo umrl, njegovo sestro in brata so pa prepeljali v bolnišnico. Poškodbe obeh so smrtnonevarne in se še ne ve, če bosta okrevala.

Izbruh notranjih preprirov v fašistovski stranki.

Poboji med Farinaccijevimi pristaši in karabinjeri v Trstu.

Trst, 25. apr. (Izv.) Odkar je odstopil Farinacci kot glavni tajnik fašistovske stranke, je v fašistovskih vrstah notranji boj vedno ostrejši. Farinacci je začel z ljuto agitacijo za takozvano radikalno fašistovsko strujo. Njegovi pristaši poudarjajo, da si je stekel Farinacci v kritični dobi po Matteottijevem umoru v golovem pogledu celo več zaslug kot Mussolini sam. Med tem ko je bil Mussolini odsoten, je Farinacci porabil za agitacijo. Med tem, ko je »duce« obhajal svoj triumf v Tripolisu, je Farinacci inspiciral svoje šturmskompanije. Prepotoval je vso Zgornjo Italijo, imel v Milanu, Turinu, Benetkah in končno v Trstu hujšajoče nagovore na svoje zvesie, v katerih jih je pozival k intrasingenci. V Benetkah, Vidmu in v Trstu je prišlo do preprirov in pretepov na dan praznovanja ustanovitve Rima.

V Trstu so Farinaccijski sprejeli na kolodvoru z zastavami in bakljami ter ga v sprejeli peljali v mesto. Na deskah so nosili napise: »Živijo Farinacci!«, »Živela intrasingenca in fašizem!« Z balkona hotela Savoja je imel Farinacci tale nagovor: »Vem, da današnje manifestacije veljajo intrasingenci, fašizmu prve ure. Jaz sem z vami v najtežjih trenutkih visoko držal fašistovsko zastavo. Danes vidim okoli sebe same čiste, radikalne fašiste. Mi moramo iz naših vrst vreči vse oportuniste! V tem novem boju sem jaz vaš voditelj! Mi smo v težkih urah vzdržali, ko so tako zvani fašisti znake proči metali in so se sramovali, da so fašisti. Ti se vračajo sedaj v naše vrste in zahtevajo zase poveljniška mesta.«

Te besede so razburile mase. Fašisti — Farinaccijski pristaši — so v obhodih hodili po mestu in mestoma naleteli na pristaše

zmerne struje. Dasi je kvestor odredil oboje ne varnostne odredbe in so vse čete bile pripravljene, je vseeno prišlo do spopadov in kravalov. Kapetana grofa Rabellanta sta znani tržaška fašista brata Forti težko ranila. Morali so ga prepeljati v bolnico. Mestno poveljstvo v Trstu je zahtevalo aretacijo bratov Forti kvestor pa je zahtevo odbil.

21. aprila so Farinaccijski ljudje nalepili lepake z napisi: »Živel Farinacci! Doli z ju dovske mafijo!« V Trstu so fašisti napadli oddelek karabinjerjev. Karabinjeri so bili manjšini in so se morali umakniti. Da bi pretepače pomiril, je posegel vmes sam stranki komisar poslanec Rocci in jih je pozval naj se takoj razidejo. Farinaccijski pristaši »ga pa obkolili in zasmehovali: »Kdo vas je na klical? Ne potrebujemo vas, glejte, da izgine!« Profesor Masi, voditelj Farinaccijskih pristašev, je nagovoril množico in pojasnil, da je poslanca Roccija poslal v Trst sam vodja Mussolini z nalogo, da reorganizira tržaški fašjo. Zato morajo vsi fašisti posebno spoštovati poslanca Roccija v njegovi visoki funkciji. Toda na nedisciplinirano množico tudi ta poziv ni imel nikakega vpliva. Farinaccijski so Roccija izžvižgali in ga zasramovali. Skrajno razburjen je Rocci zagrabil najbližjega žvižgača za vrat. Tedaj je pa cela banda planila po poslancu in ga pretepla. Komaj je utekel v hotel.

V Trstu je bilo aretiranih okoli sto oseb. V Vidmu so fašisti napadli strankinega komisarja generala Ronchi. Izgredi so se ponavljali po vsej Benečiji. Več sto oseb je ranjenih.

Vodstvo fašistovske stranke je imenovalo za Trst in Videm izrednega komisarja. Vstop v fašistovsko stranko je začasno ustavljen.

Veliki nemiri v Kalkuti.

Berlin, 25. aprila. (Izv.) Nemiri v Kalkuti so se nevarno razširili. Ljudska množica je napadla vojašnico. Policijskega poveljnika so ubili. Med pobojem je bilo 12 oseb ubitih in 85 ranjenih. Po mestnih ulicah se nadaljujejo pretepi. Nemiri se širijo po vsej severni Indiji. Položaj je zelo resen. Vse kaže, da je to le znamenje za splošno vstajo. Vlada je proglasila preki sod in koncentracijo vojaških sil. Sovražstvo med Indijci in Mohamedanci stalno narašča. Na cestah v Delhi razširjata obe stranki letake, ki jasno pozivajo k nasiljem. Indijski vodja Kapidelva Nalaviya je izdal proglas za formacijo indijskih prostovoljskih vojaških čet, češ, da je angleško vojaštvo nesposobno, da bi ščitilo Indijce. V Kalkuti je vsak trgovski promet ustavljen.

Požar na ladji.

Dubrovnik, 25. apr. Pretekli teden je priplula iz Anglije v Gruž 4500 tonska ladja »Sorento«. Poveljstvo ladje je javilo vodstvu paroplovne družbe Ellermann i Wilson Line, ki je lastnica te ladje, da je v biskajskem zalivu v četrtem skladišču ladje nastal ogenj, ki se je takoj razširil tudi na tretje skladišče. Vsa prizadevanja moštva, da bi ogenj omejili in udušili, so bila zastonj, zato so morali v goreče prostore spustiti morsko vodo. Zato je skoro vse blago v teh prostorih uničeno. Nahajalo se je v skladišču mnogo vžigalic, ki so najbrže tudi bile vzrok požaru. Škoda na ladji znaša skoro dva in pol milijona dinarjev. Vse blago je bilo namenjeno za Albanijo in je bilo zavarovano pri neki angleški družbi, katere zastopnik je že prišel v Gruž.

ŠTEVILO FAŠISTOV.

Rim, 24. aprila. (Izv.) Po poročilu vodstva fašistovske stranke je razvidno, da šteje stranka sedaj 742.978 pristašev, od tega v Julijski Benečiji 11.474. Nadaljne prošnje za sprejem se ne bodo več sprejemale. (Škoda, da poročilo ne pove, koliko od teh odpade na Slovence in posebej na bivše Sokole. Op. ur.)

Ljubljanska kronika.

Snoči ob 7 je na Vodnikovem trgu pred semeniščem Rotar Marija, kuharica pri velikem županu g. dr. Baltiču, stopila na konec robnika in pri tem padla tako nesrečno, da se je zlomila nogo v stegnu. Rešilni voz jo je prepeljal v bolnišnico.

V soboto zvečer je nastal ogenj v pražarni kave Justine Rojčeve na Selu, ki pa ni povzročil posebne škode. Ob tej priliki se je vsled dima omamili 25 letni kjučavničarski pomočnik Ivan Zoran. Rešilni avtomobil ga je prepeljal v bolnišnico.

V nedeljo zjutraj okoli ene ure je privozil nek avtomobil v zmernem tempu po Miklošičevi cesti v smeri proti frančiškanski cerkvi. Od Uniona naprej, kjer se neha asfalt, znižuje Miklošičeva cesta, da polože kamenit kocke. Ta del ceste je zaprt s par deskami na kozicah. Dokler svetijo obločnice, se ta zapora dobro vidi, obločnice pa ugasnejo okoli 11 ponoči. Na tej zapori pa v onem času ni gorela nikakršna signalna luč in zato je šofer avtomobila zaporo ceste opazil, ko je bilo že prepozno. Cesta je na onem mestu znižana za okoli četrta metra in tako je avtomobil padel nizdol. Avtomobilova teža je na pnevmatiki pritisknila tako silno, da je ta s precejšnjim pokom odpovedala. V tem je pa avtomobil deloma zračni pritisk deloma znižana cesta prevrnila. V njem so sedeli trije gospodje, katerim se pa k sreči ni pripetilo nič hujšega razen da so se zelo prestrašili. Na licu mesta se je zbralo mnogo ljudi, kateri so, ko so videli, da ni hujšega, na račun prevrnjenega avtomobila zbili precej šal. Nesreče je kriv samo to, ker ni bilo varnostne svetilke na zapori.

SPORT.

Najvažnejša včerajšnja nogometna tekma je bila prvenstvena tekma med Jadranom in Primorjem. Po zadnji tekmi z Ilirijo se je vsekakor mislilo, da bo Primorje odneslo dve točki, vendar pa je Jadran docela upravičeno zmagal z 2:0 (0:0).